

‘Bij Nouri ga je altijd met een glimlach weg’

TEKST FRANK WAALS FOTOGRAFIE WILLIAM RUTTEN

Hij is de vader van de moderne talkshow, maar de komende tijd worden de gesprekken niet aan een ovale tafel gevoerd. In het tv-programma *Beter laat dan nooit* duikt Frits Barend (76) met drie andere senioren diep in nieuwe culturen. In eigen land maakte het drama rondom Abdelhak Nouri de meeste indruk. ‘Als ik hem zie, dan gaan er allerlei gedachten door mijn hoofd. Zijn jonge leeftijd en ook de waarom-vraag.’

J

Je bent net terug van je reis voor *Beter laat dan nooit*. Waarom wilde je mee?

‘Er werden mij, naast Zuid-Korea, met Cambodja en Nepal twee landen aangeboden waar ik nog nooit geweest was. Een groot geschenk van de makers en een mooie spiegel die ons allen werd voorgehouden door locals ver weg van hier. Zij lieten ons zien dat je met weinig gelukkig kunt zijn en dat we het in Nederland zo slecht nog niet hebben. Erg indrukwekkend was ons

bezoek aan de S-21-gevangenis in Cambodja waar eind jaren zeventig onder dictator Pol Pot mensen zwaar gemarteld werden.’

Kon je dat stukje geschiedenis wel aanzien?

‘Ik heb inmiddels te veel gezien en meegemaakt om op zo’n moment in huilen uit te barsten, maar het deed me wel heel veel. Toch ben ik inmiddels wel wat geharder, omdat ik al eerder van dat soort indrukwekkende plekken heb bezocht. Zoals Auschwitz, bijvoorbeeld. Ook heb ik veel verhalen gehoord over al die mensen aan vooral de vaderskant van mijn familie die zijn uitgemoord door de nazi’s.’

De oorlog kent grof gezegd drie fases: de gebeurtenis zelf, de jaren van herdenking en nu plots de Holocaust-ontkenners...

‘Zo plotseling is dat helemaal niet. Ontkenners zijn er al heel lang, maar door die coronawappies – wat vaak dezelfde mensen zijn – krijgen ze nu meer aandacht. Zij trokken tijdens de >

**NIEUWE REVU
ONTMOET
FRITS BAREND**

Waar? In Hotel Abina in Amstelveen, op een steenworp afstand van zijn huis en de groene Dikkert-molen. **Afgebroken** in 1891 en vijf jaar later weer opgebouwd. **Wanneer?** Op een woensdag in juli. **Verder nog wat?** Tussen 1987 en 1996 schreef Frits voor Nieuwe Revu, waar hij begon met een sensationeel interview met Ruud Gullit. De stervoetballer mopperde op woensdag over PSV-trainer Hans Kraay, het blad raakte op donderdag overal uitverkocht en vrijdag werd de coach ontslagen. Ruud zelf verkaste voor 16,5 miljoen gulden naar AC Milan.

tijdelijke beperkingen afgelopen jaren de vergelijking met de maatregelen tegen de Joden in de periode 1940-1945. Ronduit schofterig, omdat je die periodes onmogelijk met elkaar kunt vergelijken. Zijn er door deze regering mensen naar concentratiekampen gebracht en vervolgens om het leven gebracht? Wat er tijdens de Tweede Wereldoorlog gebeurde is toch echt van een andere orde. We moeten de Holocaust als ijkpunt in de geschiedenis zien over hoe het niet moet. We mogen het simpelweg niet vergeten en onze kinderen erover blijven onderwijzen.'

Op scholen...

'Uiteraard, maar er zijn meer mogelijkheden om erbij stil te staan. Gelukkig is er nu een jaarlijkse kinderherdenking in Madurodam, iets waar we gek genoeg hard voor hebben moeten vechten. Het Nationaal Comité 4 en 5 mei wilde die herdenking aanvankelijk niet officieel erkennen, maar ging uiteindelijk toch overstag. Ik heb er een lezing gehouden en elk kwartier vroeg ik de kinderen, tussen de 10 en 12 jaar oud, of ze het nog begrepen en nog interessant vonden. "Ja, meneer, ja." Ze luisterden ruim een uur lang stuk voor stuk ademloos en stelden zinnige vragen.'

Waarom is het belangrijk nieuwe generaties hiermee kennis te laten maken?

'Zodat ook zij weten dat je nooit iemand moet uitsluiten om wie of wat hij of zij is. Ik vroeg alle kinderen met een bril om op te staan. Van de zeshonderd stonden er vijftig op. "Nou," zei ik, "het zou zomaar kunnen zijn dat er op een dag een leider opstaat die vindt dat alle kinderen met een bril ons in de weg zitten en daarom vermoord moeten worden. Hoe zou je dat vinden? Precies zo ging het tachtig jaar geleden met de Joden. Zij hadden niets misdaan, maar werden zonder pardon uit de weg geruimd." Zo probeer ik het beeldend voor hen te maken. Het verhaal van de oorlog en de gruwelijkheden die daarin hebben plaatsgevonden moet je blijven overdragen.'

Je eigen moeder sprak er weinig over.

'Ik heb als jongetje wel degelijk gevraagd waarom ik geen oma en opa had en wat er achter de

plotselinge emigratie van een aantal ooms en tantes naar Amerika zat, maar daar wilde ze ons als kinderen niet te veel mee belasten. Uit gezinnen waar de oorlog dagelijks besproken werd, zijn kinderen gekomen die het daardoor waanzinnig zwaar hebben gehad. Bij ons niet. Mijn moeder benadrukte bijvoorbeeld dat ik alles wat er te vieren viel in het leven moest vieren. Omdat ik dat kan en zij dat jarenlang niet heeft kunnen doen. Meer zei ze er niet over.'

Daar was ook geen tijd voor, nietwaar?

'Op jonge leeftijd vertrok mijn vader, waardoor zij van 's morgens vroeg tot 's avonds laat de kost moest verdienen. De meest vreselijke dingen die zij in de jaren daarvoor had gezien en meegemaakt, kwamen ons niet ter ore. Ik ben daardoor niet met een trauma opgegroeid. Het was uiteindelijk pas toen mijn dochter Barbara op 10-jarige leeftijd vragen ging stellen, dat mijn moeder er meer over prijsgaf.'

Waren alle onderdelen in Beter laat dan nooit zo zwaar als die gevangenis?

'Ook wat meer luchtige momenten kwamen voorbij, zoals de crickettraining door kinderen, waarvoor we ons in blauw-rode clubkostuums staken. Die kids gooiden voortdurend keihard aan en dan zie je wel dat Estavana, met haar handbalachtergrond, het meest balgevoelig is. Ik was een goeie tweede en de rest kon er vrij weinig van. Op een gegeven moment stond ik in het veld, kwam er weer een goed geslagen bal op me af en was ik echt even gespannen of ik 'm wel zou vangen. In die laatste tiendes van een seconde probeer je dan de beste positie in te nemen, zodat het goed gaat. Gelukkig was dat zo. Je bent op zo'n moment dan, gek genoeg, als een kind zo blij met zo'n simpele vangbal.'

Jullie vormden een hecht team...

'Ik wil echt benadrukken dat het meteen klikte tussen ons vijven. Bovendien was er vanaf het begin met de hele crew een hechte vertrouwensband, een essentieel onderdeel voor het slagen van dit programma. Met elkaar bezochten we de meest bijzondere plekken, zoals de Angkor Wat-tempel, met 162,6 hectare het grootste religieuze monument ter wereld en voor boeddhisten daarom het summum. We stuitten er op families met kinderen in gele gewaden, waar ik graag een foto van wilde maken als herinnering. Omgekeerd voelden zij blijkbaar ook die behoefte. Wij waren voor hen net zo'n bezienswaardigheid als andersom. Stonden we ineens een kwartier lang foto's van elkaar te schieten.'

Ben je altijd al zo reislustig geweest?

'Jazeker. Ik wil ook altijd iets opsteken van de

plek waar ik verblijf. Dat deden wij vroeger met onze kinderen Kim en Barbara al. Waar we ook kwamen, we moesten van mijn echtgenote Marijke altijd twee uur aan cultuur doen. Dan bezochten we oude kastelen en kathedralen en vertelde zij, als een soort gids, alles over hoe het land zich had ontwikkeld. Die twee meiden haatten dat met een hoofdletter H, maar achteraf vertelden ze ons dat ze toch wel blij zijn dat we dat altijd gedaan hebben.'

Presentatrice Estavana Polman lijkt voor televisie geboren...

'Ze pakte haar rol direct goed op, het ging haar heel natuurlijk af. Ze speelde geen presentatrice, maar was vanaf het begin zichzelf en *one of the guys*. En waarom ook niet? Henk van Dorp en ik hadden ook nog nooit iets gepresenteerd toen we in 1974 aan *FC Avondrood* bij de Vara begonnen en later *Barend & Van Dorp* maakten. Nog steeds ben ik geen gelikte presentator en versprek ik me weleens. Zolang wat je zegt maar gemeend is, dan maakt dat niets uit. Wat ik wel merkte is dat ik als enige niet-artiest in de groep mannen een minder goed acteur ben.'

Was dat een vereiste?

'Nee, maar ik heb daar wel aan moeten geloven. Zoals meteen al bij het vertrek vanaf Schiphol. Daar zagen we elkaar voor het eerst, maar die eerste ontmoeting moest toch een paar keer opnieuw. Die andere drie zijn daar toch wat ervarener in. Wanneer zij het lampje van de camera zien, dan trekken ze even een ander gezicht, weten ze precies wat ze moeten doen en nooit op een vervelende manier. Henk en ik waren daar nooit zo goed in. Daarom stonden we ook regelmatig chagrijnig op foto's.'

Televisie is jou zelf min of meer overkomen.

'Als RTL er niet was geweest, dan waren Henk en ik nooit dagelijks op dat scherm verschenen. Zij zijn wat dat betreft onze redding geweest. Al in 1988 stelden we voor om tijdens het EK in Duitsland elke avond een talkshow te maken. Toen vroeg men zich nog af of we gek geworden waren. Dat zou nooit gaan werken. Pas in 1996 kwam het een beetje van de grond, toen we tijdens het EK met een dubbeldekker door Engeland reden. De NOS had alle voetbalrechten, ook wat betreft interviews met trainers en spelers van Oranje. Als we ons gezicht maar vertoonden, dan stonden er al beveiligers om ons zover mogelijk van de groep weg te houden. We hadden eigenlijk nergens toegang met onze camera. Gelukkig was Guus Hiddink toen de bondscoach.'

'Mijn moeder benadrukte dat ik alles wat er te vieren viel in het leven moest vieren. Omdat ik dat kan en zij dat jarenlang niet heeft kunnen doen'

Wat was daar zo gelukkig aan?

'Hij houdt wel van mensen die een beetje van het normale pad afwijken en zei meteen: "We zitten in dat hotel en daar hoort een grote tuin bij. Ga daar maar lekker zitten en opnames maken. Dat kan niemand jullie verbieden." Naar de eerste uitzending keek geen hond. De tweede had 600.000 kijkers. Het had potentie. Jammer dat Nederland dat toernooi er in de kwartfinale al uit lag, maar wij maakten wel ons programma.'

In 1998 plukten jullie daarvan de vruchten.

'Direct na de loting vertelde Hiddink in welk hotel ze zaten, het Vista Palace in Roquebrune-Cap-Martin. Ik ben er met Marijke naartoe gevlogen en later met Henk nog een keer. Filmpjes en foto's maken en voor we het wisten hadden we de perfecte locatie gevonden voor de eerste dagelijkse talkshow, *Villa BvD*, tijdens een eindtoernooi. Guus vertrouwde ons, wij vertrouwden hem en dat maakte dit contact mogelijk. We hadden en hebben een uitstekende band.'

Het reguliere Barend & Van Dorp bestond al twee jaar, toen op 19 december 2000 leden van motorclub Hells Angels de studio bestormden.

'Vijftien minuten voor de uitzending kwamen ze binnen. Dat eindigde met een blauw oog voor Henk en onze families werden bedreigd. We zijn toch op zender gegaan, hebben de uitzending afgemaakt, maar konden pas om half drie 's >

‘Vijftien minuten voor de uitzending kwamen de Hells Angels binnen. Dat eindigde met een blauw oog voor Henk en onze families werden bedreigd’

had. Hij zei me dat je niet moet zwichten en dat we vooral moesten doorgaan. Dat heeft mij toen overtuigd om de handschoenen weer op te pakken. Ik moet zeggen dat de RTL-directie zich destijds perfect naar ons heeft opgesteld. Ze leefden en dachten erg met ons mee.’

Spreek je Henk nog weleens?

‘Hij leeft een teruggetrokken leven, midden in het bos, en vindt dat heerlijk. Jarenlang werkten we samen en zagen we elkaar zo vaak dat het een beetje voelde alsof we, onder toezicht oog van iedereen, vreemd gingen. Ik had min of meer twee huwelijken. Eén met Marijke en één met hem.’

Jullie hadden nog een mooie laatste klus samen.

‘In 2012 heeft zijn vrouw Anneke hem nog een laatste keer kunnen overhalen om mee te werken aan een special voor ons blad *Helden* over Johan Cruijff, die toen 65 werd. Tegenwoordig geniet hij van een leven buiten de schijnwerpers. Overigens ook weer in goede gezondheid. Hij was even zo ziek dat ik bang was hem kwijt te raken. Die tijd ligt achter ons. We bellen elkaar weer regelmatig en af en toe ga ik bij hem op bezoek.’

Wat vind je van het huidige aanbod aan talkshows?

‘Bij de NPO heb je ’s avonds laat dagelijks andere presentatoren, dat is niet goed voor de herkenbaarheid, los van het feit dat je je vandaag de dag geen lange zomerstop kunt permitteren. RTL wisselt ook, maar alleen omdat je er nu eenmaal niet een heel jaar kunt zitten. Dat deden wij ook niet. Toch wil de zender zo vaak mogelijk doorlopend dat late tijdslot vasthouden, daar waar er in onze tijd simpelweg geen talkshow was als we even niet op zender waren. Ook wezen we ver-

zoeken weleens af. Na een EK of WK voetbal vroeg RTL of we ook nog een praatprogramma rondom de Tour de France wilden doen. Dat hebben we toen maar even gelaten.’

Is de overstap van Eva Jinek van RTL naar AvroTros een goeie?

‘Dat weet ik niet. Ik heb daar geen achtergrondinformatie over, maar ik kan me voorstellen dat een nieuwe omgeving verfrissend kan werken. Als ik naar mezelf kijk: Henk en ik wisten dat wij ons programma alleen maar konden maken met behulp van een steengoede redactie. Hen betrokken we bij elke beslissing die van invloed was. Ik weet niet of Eva met haar team heeft overlegd over haar vertrek, maar dat zouden wij in eenzelfde situatie in ieder geval absoluut gedaan hebben. Wij hadden volgens mij toentertijd überhaupt een hechtere band met onze redactie dan de meeste presentatoren van programma’s nu.’

Gaat het in talkshows tegenwoordig meer om de spannende quote dan om het inhoudelijke gesprek?

‘Mwah, wij wilden ook scoren, hoor. Dat wil elke journalist toch? Net als een spits. Dat je naar die quote op zoek bent, vind ik niet zo gek. Men zou eerder eens moeten kijken naar de samenstelling van de gasten. Er zitten tegenwoordig te veel mensen aan tafel. Laatst zaten we bij *De Oranjesomer* met vier man aan tafel. Dat is prima. Bij de NOS hadden er minimaal zes gezeten en moet iedereen aan het woord komen. Humberto Tan heeft dat ook goed begrepen, met maximaal vier gasten.’

Aan die tafels zitten vaak mensen zichzelf ontzettend belangrijk te vinden. Waar zijn de oude artiesten gebleven die uit een wat meer nuchter hout gesneden zijn?

‘Menig topper is groot geworden door de persoon die hij is. Cruijff werd Cruijff door hoe hij in elkaar zat. Doordat hij zich maatschappelijk heeft geuit, zijn nek uitstak op essentiële momenten. Dat deed de oude Hazes ook. Hij belde me weleens om een uur of twee ’s nachts, terwijl ik in de auto zat. “Ben je nog wakker? Godver, wat goed dat je die gozer in de uitzending hebt aangepakt. Wat een klootzak.” Of dan vroeg hij waar ik reed en moest ik toch nog maar even wat komen drinken. Zat ik ineens weer bij ’m thuis. Dat soort mannen waren puur en authentiek.’

Wie kun je nu in die categorie aanwijken?

‘Xavi Simons, Noa Lang en Memphis Depay. Er valt misschien af en toe wat op hen aan te mer-

ken, maar ze zijn wel zichzelf. Ik hoop dat Memphis bij Atlético Madrid dit jaar weer echt gaat voetballen, dat is ook goed voor Ronald Koeman en het Nederlands elftal. Qua persoon is hij nooit veranderd. Hij is dezelfde jongen nu als tien jaar geleden.’

Is het drama rondom Abdelhak Nouri het verhaal dat je het meest geraakt heeft in je carrière?

‘Barbara heeft een film gemaakt over zijn debuut bij Ajax, waarvoor ze hem de hele dag volgde. Van het bidden thuis tot aan die eerste stappen in de Arena met meteen z’n eerste goal en de thuiskomst ’s avonds, waarbij de hele straat hem toeterend opwacht. Drie maanden voor zijn ongeval liep ik tijdens de uitwedstrijd bij AZ op hem af met de vraag of mijn kleinzoon met hem op de foto mocht. Tuurlijk kon dat. Hij stond direct op, maakte tijd voor ons. Hij was altijd heel hartelijk. No-nonsense. Gewoon normaal. En een sterke verbinder tussen mensen.’

Is die band tussen jullie altijd gebleven?

‘Ik heb zijn familie gevraagd of ik hem mocht opzoeken en dat vonden ze prima. Eerst in het ziekenhuis, daarna in het verzorgingstehuis en nu in dat prachtige aangepaste huis dat ze hebben. Als ik hem zie, dan gaan er allerlei gedachten door mijn hoofd. Zijn jonge leeftijd en ook de waarom-vraag. Je denkt er eigenlijk alles bij.’

Ook hoe goed hij wordt opgevangen?

‘Ik vind het mooi om te zien hoe hij nog steeds onderdeel is van de familie. Als je er bent, dan ga je altijd met een glimlach weg. Dat hebben ze als familie toch maar voor elkaar gekregen. Papa, broers, zusjes, ooms, tantes en een geweldige moeder waar je in het verdriet ook verschrikkelijk mee kunt lachen. Maar ja, die situatie blijft een eeuwig zichtbare wond.’

In welke zin kun je contact met ’m maken?

‘Ik vind het moeilijk om daar iets over te zeggen. Als ik kom en zeg: “Hallo Appie, Frits hier, de vader van Barbara,” dan zie ik hem lachen. Hij hoort me dus. Ik ben ontzettend blij voor Appie dat de mensen die van hem houden het hem zo fijn en comfortabel mogelijk maken.’ ✕

nachts en onder zware politiebegeleiding naar huis toe. Dat had zoveel impact op ons. Ik zag het niet als iets dat nu eenmaal bij mijn werk hoorde. Het gebeurde op dezelfde avond dat Henk en ik hoorden dat we “Omroepman van het jaar” waren geworden, maar dat drong op dat moment helemaal niet tot me door. Deze consequenties en de reacties die erop volgden... Ik heb toen overwogen om er helemaal mee te stoppen.’

Dat deed je uiteindelijk niet.

‘Ik ben rond kerst en nieuwjaar naar Amerika gegaan waar ik in contact kwam met een officier van justitie die met motorclubs te maken